

Her Yönüyle

Gaziantep'i Tanıtıyoruz

Bu kentin dünü ve bugünü

AYLIK TARİH VE SANAT DERGİSİ

Sayı : 4

1. Ağustos 1962

200 Kuruş



Belkis Harabelerinde bulunmuş Roma Devrine
ait taş kabartmalar

Bu eser Nizip'in 14 kilometre kuzey doğusundaki Belkis harabelerinde bulunarak Çardak köyüne getirilmiş idi.

Foto: Hakkı Yaşar — Klişe: Kenan Dinçman Fb.- İstanbul

İÇİNDEKİLER

Okuyucularla başbaşa	Yazan:	M. Oğuz Gögüş
Antep ve Antep Kalesi	M. Turhan Dağlı oğlundan aktarma	
Gaziantep'e şimdiye kadar gelen valiler	Derleyen:	M. Oğuz Gögüş
Gaziantep'te Tarım	Gaziantep bağıcılığı broşüründen	
Camilerimiz	Yazan:	C. Cahit Güzelbey
Gaziantep Derneklerini tanıtıyoruz	Derleyen	M. Oğuz Gögüş
Karahüyük kampı	Yazan:	Ferudun Erserim
Gaziantep'in Sağlık Durumu -Tıp Dergisinden-	Op. Dr. Mecit Barlas	
Darginım Fırat	Yazan:	Ali Şenboyar
Dr. Niyazi Germeyan	"	M. Oğuz Gögüş
Her sayıda bir okul: Kayacık il okulu	"	M. Oğuz Gögüş
Atatürk Diyorki:	Derleyen	M. Oğuz Gögüş
Feruz Beyle ilgili bir vesika	Yazan:	C. Cahit Güzelbey
Kaybettiğimiz Simalar	"	M. Gögüş Gögüş
Köylerimizi tanıtıyoruz	"	" "
Gaziantep Savaşının bilinmiyen yönleri	"	Yasin Kutluğ
Bunları biliyormusunuz	"	M. Oğuz Gögüş
Dr. Emin Kılıç Kale ile bir mülakat	"	" "
Rüştü Hoca ve Gaziantep'te ilk matbaa	Derleyen:	" "
Dai ailesi şeceresi	Hazırlayan:	" "
Gaziantep madenleri	Derleyen:	" "
Gaziantep'te Sanat: İhsan Demirci Usta	Derleyen:	" "
Geçen ayın olayları	Yazan:	" "

RAY SİGORTA A. Ş.

Gaziantep ve Havalisi Acenteliği

ZEYNEL VE SABRİ DİNLER Koll. Şti.

Gaziler Caddesi No. 37/B

Telefon: 1441

Gaziantep

Buzbağ Şarapları :

Fransada Birleşmiş Milletler Şarap Ofisinde
Asil Şaraplar arasına girmiştir.

Her Yöni ile

GAZİANTEP'İ TANITIYORUZ

Bu Kentin Dünü
ve Bugünü

Sayı : 4 1/Ağustos/1962

Fiati: 200 Kuruştur.

M. Oğuz Göğüş
Dergi Sahibi

M. Ali Anlar
Mes'ul Müdürü

Yazarlar :

A. Kemal Göğüş

Ziraat Fakültesi Doçenti

C. Cahit Güzelbey

Yasin Kutluğ

A. Zuhuri Danışman

Mustafa Güzelhan

M. Oğuz Göğüş

Abone şartları :

Sayısı : 2 Lira

Yıllığı : 24 Lira

Altı aylığı : 12 Lira

GÜNÜ geçmiş nü-
sahalar 5 liradır.

Dizildiği ve Basıldığı Yer :

YENİ MATBAA. Telefon : 1396

Karagöz Cad. GAZİANTEP

Okuyucularla Başbaşa :

Sevgili Okuyucularım...

Bu sayıdaki yazımızı müsaade ederseniz vali-
miz Osman Meriç ile konuşmaya tahsis edelim.

Çünkü: Ara sıra duyuyorumki valimiz vatan-
daşlarla bir araya gelerek dertleşiyor. Ne güzel
bir örnek...

Evet valimiz bu memlekete geleliberi bir çok
meziyetlerini duymadı değilim. Gerçi o beni hiç
tanımaz. Fakat ben onu adım adım tanırım. Neden
bilmem. Fakat anlıyorum. Kabahat bende değil,
herhalde meslekimiz bulunan gazetecilik illetinden
olsa gerek.

Valimizi, geldiği günden beri yakından takip
ettim: Tarihidir, maarifcidir, çalışkandır, tarafsız-
dır, partici değildir, kanunlara riayetkârdır. Bun-
lardan başka valimizin daha bir çok meziyetleride
yok değildir.

İşte biz bu sutunlarımızda memleketin yük-
sek menfaatları ilgilendiren olaylar ile dertlerini
ihtiyaçlarını valimiz Osman Meric'in gözleri önüne
sermeye çalışacağız.

Evvela şunu arz edelimki bu memleketin gele-
ceğini iyi dikkat edersiniz, sanatkarlar hazırlıyor.
İsterseniz sizinle geliniz bu sessiz ve engin gönül-
lü sınıfın arasına şöyle bir sızalım. Kendi kendi-
lerinin dertleriyle kendi kudret ve imkânları ile ya-
ratıcı kafalarının enerji ve kabiliyeti ile bir şey-
yapmaya başlamışlar ve muvaffakta olmuşlardır.

Dünün kahraman neslinin evladları bu gün
bir dev adımile geleceğe, sanatı sayesinde ilerliyor.
İşte bizde bu hali yakından görüp hissettiğimiz
içindirki: bir tarih dergisi çıkarmayı düşünürken
dergimizin kapağına Tarih ve Sanat dergisi demek
mecburiyetinde kaldık. Çünkü görüyorduk ki bu
çalışkan kitlenin dertlerini aksettirecek bir neşir va-
sıtaları olmadığı gibi kendileri ilgilenen ve seslerini
sizin vasıtanızla ilgili makamlara duyuracak kim-
seleride yoktu.

Vali bey: Gaziantep savaşını müteakip Erme-
nilerin buradan çekilmesi ile sanat ve iş alanımız
bomboş kalmıştı. İşte bu kahramanlar diyarının
zeki ve çalışkan evlâtları ta o tarihten itibaren bu
memleketin kaderini çizmişlerdi, o da sanattı.

(Devamı sahife 3 de)

Mahmut Oğuz Göğüş

Antep ve Antep Kalesi

Sayın Hikmet Turhan Dağlıoğlundan:

Şark ve Garp Kaynaklarına göre :

Garp kaynaklarından bir çoğu Antep ve Antep kalesinden bahsederler. İslami devreye ait olan malumatı her ne kadar Arap tarihçileriyle coğrafyacılarından almış iselerde Haçlılar devrine aid olan malûmatın çoğunu yine haçlılara dair eser yazmış olan Aurupalı müelliflerin kitaplarında bulabiliriz. Meşhur Antepli İbni Bali ile müverrih ve alim "Ayni" ikdülcuman adlı eserinde Antep'e ait güzel tavsifler varsada bize bu tavsifler Antep şehriyle kalesinin mazisi hakkında bir şey söylemez.

Bu şehrin tarihini yazmak için her şeyden önce o şehre ait tarihi ve coğrafi malzemeyi ortaya koymak ve bunları neşretmek lazımdır. Bu yazımızda Alman, İngiliz ve Fransız kaynaklarında eski ve yeni bazı müelliflerin Antep hakkında verdikleri malumatın en karakteristik taraflarını yazacağız.

Meşhur Alman coğrafyacı K. Die Ritter, Erdkund Oder Allgemeine vergleichende geographie... Berlin 1854-1853 adlı Coğrafyasının X uncu cildinin 1034 üncü ve bunu takibeden sahifelerinde Antep için şu şekilde dikkate şayan malumatı verir :

Antebin adı Haçlılar seferi esnasında Hantap idi. Türklerle bilhassa Salahaddin Eyyubi ile Haçlılar, bu havalıde şiddetli muharebeler yapmışlardır. Antep Halebin şimalinde gayet mühim ve müstahkem bir mevki olması hasebile Türkler burayı ve Telbaşarı zaptetmeğe uğraşmışlar ve muvaffak olmuşlardır. Bu müstahkem mevkiin Fırat ile Kilikya arasında müstesna bir ehemmiyeti vardır. Şark coğrafyacılarına göre Antebin yakınında bulunan Dolukun müstahkem şatoları bulunuyordu. Ebülfeda burayı (Antebi) güzel bir kasaba olarak vasıflandırır. Kayalar üzerinde inşa edilmiş bir kayası olduğunu yazar. Ve Antep'in suyunun bol olduğunu, büyük pazar yerleri bulunduğunu ve buranın bir çok tüccarlar tarafından ziyaret edildiğini ve Halepten üç istasyon uzakta olduğunda ilâve eder. "Kalet'ül-Rum" Rumkalesinde üç istasyon şarki şimalinde olduğunu kaydeder.

Dülükten (Eski Doliche-Dolica-Dolicum) Jamanika ile Zengma'nın on iki mil uzakta bulunduğu Antonin gibi eski coğrafyacılar kaydetmektedir. Şu izahata nazaran eskiler bir çok şehirlerden bahsettikleri halde Antepten Antep olarak bahsetmişlerdir. Şimdiki Antep eskiden bulunduğu yerin pek yakınında olduğu kanaatini vermektedir. Checney'id haritasında da burada sıcak kaynakların bulunduğu işaret edilmektedir. Stephan Byzantin bu şehri Komagenlere mensup olarak göstermekte Doliche'yide Dolicehunus olarak zikretmekte ve orada bir çok tanınmış kitabelerin bulunduğunu kaydetmektedir.

(İtn, Antonin, VVessP. 184 Not Luc. Holsteii notae et costiagat, in Steph. Byz. P. 102)

Sirrhush şimdiki Corus bunun cenubu garbisinde çok uzak olmayarak bulunuyor. Bunun için Alhene buraya Syrrhestica tesmiye etmiştir. Bu mevki Hieropolisin (Munbuç) cenubu şarkisinden çok uzak değildir. Syrrhestica'daki mabedde Dea Syria (Suriye Tanrısı) Doliche'de ise Jupiter bulunuyor ve bunlara ibadet ediliyordu.

Samsatlı Lucianus bu mabudlardan bahsederken Suriye ilahesinin arslanlar üzerinde oturmuş ve Jupiterin de mandalar tarafından götürüldüğünü yazar.

Yine Antep Şarafeddine göre orta çağda çok şöhret kazanmıştır. Ve şehri bizzat ziyaret etmiştir.

Maundrell de 1699 da ziyaret etmiş ve Antep için şunları yazmıştır:

Antep yüksek bir mahalde bina edilmiştir. Şatosu şimal tarafında ve Halep tarafında ve Halepte olduğu gibi yuvarlak bir dağ üzerindedir. Yalnız etrafı daha dardır. Dağın eteğinde bir çok kabirler ve galeriler vardırki bnradan şatoya doğru çıkılıyor. Satonun büyük kapuları vardır. Öyle kapılarki icabında kapanır. Kapıları bir nevi kuadernler de (Dört köşeli mania vazifesini gören kütler) örtmüştür. (1)

Antep evlerinin üçte ikisinin büyüklüğü Halepteki gibidir. Bir çok evlerinin ikinci katları yoktur. Pazarları büyüktür. Antep'te güzel bir nevi taş bulurki Porfil taşı olduğu zannedilir. Bazılarında kırmızı ve sarı lekeli damar bulunan bu taş nazarı dikkati celbeder.

Maundrelle göre Anticochia ad Taurumdur.

Eski coğrafyacıardan Plinius ile Ptolemaus ve Poccocke da aynı fikirde dedir. (2) Poccocke diyorki: Antep iki tepelik üzerine bina edilmiştir. İki tepenin ortasından bir dere akar, şehrin muhiti üç milden ibarettir. Sacur nehri şehrin yukarı kısmından yani şark cihetinden geçer. Burada su kemerleri Akeduklar da vardır. Sacur nehrinin şehre yakın kıyılarında muhacirler otururlar. Bunların pazar ve dükânları vardır. (Devamı var)

Okuyucularla Başbaşa :

(Sahife birden devam)- Çünkü bizim memleketimizde Tarım ürünleri pek olmaz. Biz yiyecek ekmeçlik buğdayımızı yakın komşu memleketlerden çekeriz. Güvendiğimiz fıstıklarımız bizi pek tatmin etmez ellerde çar çur olur. Zeytinlerimizde pek o kadar istikbal vaatmez. İsterseniz gelin beraber bu gelecek vaad eden sınıfın içine beraberce girelim:

Çayırarası garajı içinde bir dökümhane, beri tarafta Abdullah Karuserci atelyesinde dev bir karuser, diğer taraftan, sokaklardan toplanmış çul çaputun iplik haline sokulması ile ilgili fabrikalar, bir yıl garantili akümülatörler, buz dolapları, çamaşır makinaları, yerli çekmeli tezgahlar, yerli bir çok makine parçaları, bakırcılık, kilimecilik, boyacılık, kasarcılık yalnız bunlarımı ya.. Hayır bu memlekette ne kıymetler.. Fıstık kırma makineleri, lastik kaplama dökümhaneleri, mika cam imalı, ne bileyim vali bey beni kolumdan tutup, tutup, gezdiriyorlar. Benim gibi acizin elinden ne gelir Ben her gezdiğim yerde tabidir ki idare amiri bulunan sizi hatırlarım. Ve sizinde bu yerleri görmeyizi arzularım.

Bu memlekette öyle sanatkârlar vardır ki İnsan yaptığı işler karşısında hayretler içinde kalır. Ben sizi hangi ustanın yanına götüreyim Vali bey..

Bu memleketin asil sanatkarı eğer imkân bulursa ecdadının göğüs göğüse harbettiği Avrupa ile bunlarda göğüs göğüse sanat aleminde mücadele eder. Ve muvaffakta olur. Çünkü onda bir Alman gibi çalışkan kafa, İngiliz gibi soğukkanlı sabır, Yahudi gibi bilgi ve neticede bir Türk gibi kuvvet var.

Sizden ricam bu aleme dalınız, onların sesine kulak veriniz. Onlara devlet eli devlet yardımı temin ediniz. Çünkü o bize gelecek vaadediyor gelecek..

Hoşça kalınız aziz okuyucularım.

Gaziantep'e şimdiye kadar gelen valiler zamanında olan mühim işler ve olaylar

Özür: Üçüncü sayımızdaki vali adları arasında Raif Tek'i sehven yazmadığımızdan okuyucularımızdan özür dileriz.

Raif Tek: Şehrimize 1945 de geldi. 1949 da Tekirdağına gitti. İstanbul'ludur.

(Gecen sayımızdan Vali Talât Öncelden devam) Yine bu vali zamanında Eskiden Keller şimdi Fevzipaşa yolunu açmak için askeriyedende yardım istenmiş olduğundan askeriyede bu işe bir tabur vermekle bu yol işletmeye açılmıştır.

Ayrıca Gaziantep-Besni yolu yine bu vali zamanında yapılarak halkın hizmetine girmiştir. Bu yolun yapılmasında vali Talât öncel hemen hemen geceyi gündüze katarak ve her gün nafia işçilerini yerlerinde ziyaret ederek onları taltif ve teşvik etmiştir.

Bundan başka şimdiki Alleben köprüsünün yerindeki bundan evvel yapılmış olan köprüde vali bu tarafından yaptırılmıştır. Vaktin Nafia müdürü bulunan Efganlı Abdülazizinde bu işlerde yararlı emekleri geçmiştir. Kendilerini hürmetle yadederiz.

3- Nazmi Toker: İlk işi şimdiki Atatürk Bulvarını açtırmak oldu. Bu suretle şehrin kapısı göze çarpan bir yer haline geldi. O zaman eski usul olarak her evin kapısı önünde bir basamak vardıki (Merdiven) bu basamaklar yolu ile işgal ediyor ve ayrıca cadde üzerinde de çirkinlik yapıyordu. Vali bunların kaldırılmasına emir verdi ve kaldırttı.

Eyyup oğlu caminin , minaresinin üstü tahta saçaklı idi. bunu yıktırarak bu tarihi camiin minaresini üzerini yaptırarak alemini koydurdu. Ve ayrıca bir poratöner koydurttu.

Ayrıca evvelce muhtelif yerlerde ve bilhassa çarşı içlerinde bir takım kaçak tütün satan ve isteyenlere birer kağıda sararak veren kaçakçı tü-tüncü dükkanlarını kapattı ve bunları amansız takibettirdi.

Zamanında Serbest fırka kuruldu ve Dr. Hamit Uras başkanlığa getirildi.

4- Ali Rıza Çevik: Valiliği sırasında parti başkanlıkları valilere verilmişti. Ayrıca özel idare bütçesi ise bir çıkmaza girmişti. Bütçe yetersizliği yüzünden vatandaşlara kesilen çekler bankada karşılığı olmadığından ellerde kalıyor ve mürahacaların birer istismarcılığına yol açıyordu. Bu durumu göz önüne alan vali Özel idareyi ilgilendiren ve mecburi olmayan bir çok sarfiyatı durdurdu. Tahsilata kıymet ve ehemmiyet verdirdi. İşte bu suretlede özel idarenin açığı kadandı. Ve müşkül durumdan kurtuldu. Bu yüzden Özel idare bu valiye medyunu şükrandır.

5- Şefik Bicioğlu: Burada dört ay gibi kısa bir müddet kaldığından pek faaliyet gösteremedi. Yalnız bu sıralarda Suriye işleri karışık olduğundan hududumuzdan içeriye Kürt dağından Türk veya Kürtler kitleler halinde iltica ediyorlardı. İşte bu valide bulunduğu kısa müddet içerisinde ancak bu işle meşgul olabildi.

6- Cavid Öner: Zamanında kendinden bir evvelki valinin özel idareye vermiş olduğu ehemmiyetin kıymetini taktir ettiğinden o da bu işi ele alarak tamamlanmıştır. Ayrıca Nizip'in Göllüce yolu denilen ve yüzlerce senedenberi

kazma görmeyen bu yolu ele alarak yaptırmaya başlamıştır. Bu iş için yetmiş bin lira para sarfedilmiştir. İşletmeye açılan bu yoldan geçmek için evvelce vatandaşlar bin bir zahmet ve eziyetler çekerdi. İşte o günden bu yana hala bu yol tamir görmemiştir. Böylelikle başka bir tadilatada uğramıyarak hala devam edilmektedir. (Devamı var)

GAZİANTEP'TE TARIM

Gaziantep Bağcılığı ve Bağ Ürünlerinin Değerlendirilmesi

İç ve dış pazarlarda satış imkânlarının sağlanması şekillerinin

Tesbitine yarayacak varlık ve esasları belirten rapor :

I- GİRİŞ:

1- Gaziantep Vilâyetinin yüz ölçüsü 779800 hektar olup bunun % 11,2 si (88000 hektarı) bağlıdır..

İLÇELERE GÖRE YAYILIŞI :

İlçeler :	Bağ sahası Miktarı Hektar	Takribi mahsul Miktarı, Yaş, Klg.
Merkez İlçe	25.250	85.500.000
Kilis	21.500	115.500.000
Nizip	18.000	56.700.000
Oğuzeli	16.000	54.000.000
İslâhiye	6.000	18.900.000
Yavuzeli	750	2.587.500
Araban	500	1.687.500
Yekûn	88.000	334.875.000

Not: Genç, yaşlı, hıstalıkli takriben (23000 hektar) (335) milyon kilo hariç verimli saha (65.000) hektardır. kabul edilmiştir.

1, numa, alı cetvelde yüzde nisbetlerle belirtilmiştir.

2- Vilâyetimizde bağ ziraatı geniş ölçüde yapılmakta, takriben % 40-45 i Fıstık ve Zeytin bahçelerinde ara ziraatı halinde mütebakisi yalnız, (kapama) bağ pilantasyonlarıdır.

3- Arazi meyli, toprak vasfı, üzüm cinsi, bakım nisbeti, budama şekli gibi faktörlere ilâveten; bağların yalnız bir kısmının da Fıstık ve Zeytinlerde ara ziraatı halinde dikişleriyle dekara ihtiva ettikleri omca (tiyek) adetleri yer yer değişir.

Güneydoğu bölgesinde (Bilhassa Gaziantep'de) bağ dikimi; diğer bütün bölgelerden farklı olarak çok seyrek. Vilâyetin, Kilis hariç diğer yerlerinde; kıraçlarda (2.25-2.50, 2,75-300) ortalama 2.60 Normal arazi ve kapama bağlarda, (3.25-3.50- ilâ 375) ortalama 3.50. Daha ziyade ara ziraatı halinde (4) metre aralıklarla Kilis kazasında (300-3.25, 3.75 400). Az ve bayırlı yerlerde de (450-500) arasında, ortalama 3.75 aralıklarla dikilmiştir.

Buna göre; Vilâyetimiz bağlarında dekara isabet eden omca (tiyek) ortalaması ;

Takriben :

A— (Merkez, Nizip, Oğuzeli, İslâhiye, Yavuzeli, Arabân)	90 adet
B— (Kilis İlçesi)	70 adet
C— (Vilâyet olarak ortalama)	85 adet

4- Genel olarak 88 bin hektar bağ sabaşı 3. cü maddenin (A.B.C.) parağraflarındaki endekslerle takriben (75) milyon bağ omcası tahmin olunmaktadır.

Fakat bunların, cinsi, yaş ve sıhatları ayrı ayrıdır. Hastalıklı, yaşlı olup verimden düşmüş, genç olduklarından istihsale başlanmamış, genç, yaşlı ve hastalıklı olanlar (1) numaralı cetvelde tahmini % de miktarları ile gösterilmiş olup ortalama 26,5 dir.

Gençliği, yaşlılığı, hastalıklı oluşlarıyla verme rentablitesi standardının dışında kalan % 26,5 nisbetindeki bağ miktarı çıkarılırsa Vilâyetimizde takriben 65000 hektar (veya 55.5 milyon omcalık) verimli bağ bulunduğu (hakikate uygun bir tahmin ile) tesbit edildiğine kani bulunmaktayız.

5- GAZİANTEP BAĞCILIĞININ; İKLİM ve TOPRAK FAKTÖRLERİ KARŞISINDAKİ DURUMU:

Gaziantep Vilâyeti sahası: umumiyetle Akdeniz ile kontinantal iklim arasında geçit iklimi karakterilerle;

Toprak yapısı bakımından da, 3. cü zamanın miyosen ve eğosen 4. cü zamanın aleviyonları, 1. ci permokarbonifer teşekkülleri ile volkanik saharaları muhtevî jeolojik bünyesile;

Bağcılığa elverişlidir.

6- GAZİANTEP BAĞCILIGININ ZİRAİ DURUMU:

Tabiat faktörlerinin imkânları ile eksitansiyon bağırlığına müsait bulunan Gaziantep Vilâyetinde bağlara tatbik olunan zirai. kültür; toprak hafır (kâfi miktarda sürülme); budama (yatık bölge orijanalinde); hastalık ve zararlılarından kısmen korumadan (ekseriyetle Devlet yardımı ile) ibarettir. Sulama yoktur, Gübreleme henüz bağ ziraatine sokulmamıştır.

Bu sebeplardan omca veya dekar başına verim düşüktür. Dekardan ortalama yarım ton yaş üzüm alınabilmektedir.

Vilâyetin nevi ve kaliteleri ayrı edilmeksizin yıllık istihsal ortalaması tahminen ve takriben (335) bin ton yaş üzümdür.

7- GAZİANTEP BAĞLARINDA MEVCUT ÜZÜM ÇEŞİTLERİ :

Gaziantep Vilâyeti Güneydoğunun kültür, san'at ve sosyal hayatında olduğu gibi ziraat konusunda da önderi sayılabilir. İsimleri ve olgunluk zamanları (erken orta-geç olarak) üç gurupta toplanılan 30 kadar ve değerli üzüm çeşidi bulunmaktadır. (Cetvel numara 2 eklidir.)

8- GAZİANTEP BAĞLARINDA YETİŞTİRİLEN ÜZÜMLERİN KULLANILIŞ ELVERİŞLİLİKLERİ :

Vilâyet içinde istihlak ve imal edilenler (sofralık, kurutmalık, şiralık, şaraplık) memleket çapında yaş sevkiyata müsait bulunanlar, haric memleketlere sevk edilebilme evsafını haiz bulunanlar üç esas bölümde toplanmıştır. Muhtelif yönlere kullanılmaya müsait bulunanlar da puvanları (X) işaretile derecelendirmek suretile üç numaralı cetvelde gösterilmiştir. (Devamı var)

Camilerimiz

Yazan: C. Cahit GÜZELBEY

(Geçen sayıdan devam)- Kılınçoğlu, camii Necip Teymur tarafından v - kıflar idaresinden satın alınarak tekrar halkın istifadesine açılmıştır. Tasnif dışı bırakılan diğer camilerde vakıflar idaresince satılmış ve ortadan kaldırılmışlardır.

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde biri 1648 diğeri bir kaç yıl sora olmak üzere uğradığı Gaziantep'te aşağıda yazılı camileri sayar.

Boyacıoğlu, Tahtalu, Alınacar, Eyyupzade, Münla Ahmet, Müftü camii, Dayrıncağ, Aleybey, Pişmaniye, Şihfendi, Ağacami, Ramazan efendi, Tabakane, Handaniye, Alaiddevle, İçkale camii, tekke camii,

Evliya Çelebinin kaydettiği Gaziantep'in bu camilerinden bir kısmı halen mevcuttur. Adlarında bazı değişiklikler vardır. Alınaca, Alınacar camii, Pişmaniye, Bişirici. mescidi olacaktır. Dayrıncağ Ömeriye camiidir. Mulla Ahmet, Müftü, Ramazan camilerinin hangileri olduğunu kesin olarak tayin edemiyoruz. Evliya Şih efendi camii diye kendinden önce yapıldığı bilinen Şih Fetullah ve Salihîye camilerinden hangisini kastedmiştir. Birinci veya ikinciye mürad eylemişse diğerini niçin saymamıştır?

Şimdiye kadar bu camilerden Ömeriye, Boyacı, Alınacar, Tahtalu, Şihfullah, Salihîye, Alaiddevle, Karagöz, Handaniye ve son olarakta Hüseyin paşa camii, doğrudan veya dolayısıyla bir yazıya konu yapmış bulunuyorum. Ancak yukarda belirttiğim gibi camilerimizi bize daha iyi tanıtabilecek olan şeri mahkeme sicilleriyle vakıflar umum müdürlüğü arşivleri incelenmeden yazılacak her camii tarihçesi eksik olacaktır.



Koparılmış Fıstık Combaları
(Gaziantep'in Döviz Kaynağı)

Gaziantep Derneklerini Tanıtıyoruz

(Geçen sayıdan devam)

73- Kadı Kemaleddin camii onarım derneği	109- Şehit Şahin Anıt yaptırma Derneği
74- Kendirciler "	110- Şenyurt ilkokul yaptırma "
75- Kebabcılar "	111- Şirvani camii onarım "
76- Körler okulu yaşatma "	112- Şehit ailelerine yardım "
77- Karasakal köyü camii onarım "	113- Şihli cerit camii yaptırma "
78- Karakol yaptırma derneği "	114- Şahveli camii onarım "
79- Kolej yaptırma "	115- Terzi esnaf "
80- Kabzımallar "	116- Tahtalı camii onarım "
81- Madeni sanatkârlar "	117- Tekel işçileri sendikası "
82- Muhtaç çocukları koruma "	118- T. Eski Muharipler "
83- Mütahassıslar ve muhasipler "	119- Türk Tabipler birliği "
84- Münifpaşa ilkokulu onarım "	120- Türk Musikiler Cemiyeti "
85- Manifaturacılar "	121- Türk Ticaretçiler cemiyeti "
86- Mehmet paşa camii onarım "	122- Türk Kadınlar Birliği "
87- Mücahitler "	123- Tuhafiyeciler "
89- Mardin tepe camii "	124- Türk Kültür Derneği şubesi "
90- Mensucat işçileri sendikası "	125- Tütüncüler birliği "
91- Nurali camii yaptırma "	126- Tarakçı Esnaf Kulübü "
92- Karşiyaka ve yeşil ova camii yaptırma "	127- Taş ocakları işçileri "
93- Otelciler birliği "	128- Turizm "
94- Öğretmenler "	129- Türk Amerikan Kültür "
95- Ömer Şih camii onarma "	130- Un değirmenleri "
96- Ömeriye camii "	131- Ulu canlar camii yaptırma "
97- Otel, lokanta, eğlence, yerleri İş. sendikası	132- Un ve unlu maddeler işçileri sendikası
98- Sütçüler Esnaf Derneği	133- Ticaret lisesi yaptırma Derneği
99- Saçaklı ilkokul yaptırma "	134- Verem savaş "
100- Cami Onarım "	135- Yardım sevenler "
101- Sinemacılar ve tiyatrocular "	136- Yüksek iktisad ve ticaret mektepleri me- zunları cemiyeti
102- Sam köyü cami yaptırma "	137- Yeşil ova cami yaptırma Derneği
103- Sultan Selim camii yaptırma "	138- Yavuzlar ilkokuluna kat yaptırma "
104- Sağlık işlerinde çalışanlara içtimai yardım şubesi	139- Yamaç oba camii yaptırma "
105- Sanat mektebi mezunları Derneği	140- Yüksek tahsil ve okutma "
106- Sımsarlar "	141- Karatarla camii onarım ve yaşatma "
107- Sağır ve dilsizler "	Gelecek sayılarımızda ticari dernekleri- mizi bildireceğiz.
108- Sendikalar birliği "	Not: Emniyet kayıtlarından çıkarılmıştır

ATASÖZÜ: İnsan için en büyük kayıp geçen bir dakika evveldir. İnsan hayatta her şeyi belkide elde edebilir. Fakat geçen bir saniyeyi asla elde edemez. Ve düşünürse bundan ağır hüzünde olamaz. Çünkü geçen her dakikanın kendisini mezara biraz daha yaklaştırdığına işarettir.

Karahüyük kampı çok faydalı oluyor

Yazan: Feridun Ersörüm

Geçen sene kentimizde açılan ve Sam köyünde faaliyette bulunan Beynelmîlel Gençlik kampı bu sene de Karahüyük'te açıldı. Şehrimizden çok memnun kaldıklarından bu sene tekrar bizde kamp kuran bu teşkilâtın kampını 6 Ağustos'ta çalışkan Halkeğitim Müdürü Cemil Kul, gazeteci Mazlum Enç'le beraber ziyaret ettik. Çalışma yerlerini gördük, yatakhane, yemekhane, kütüphane ve oyun yerlerini (voleybel sahalarını) gördük. Fakat asıl gözlerimizi yaşlandıran ve bizi çok mütehasşıs eden Karahüyük köyü halkının muayene ve tedavileridir. Hastaları büyük bir ihtimamla muayene eden, tedavi eden, ve hatta ilâç paralarını bile kendi ceplerinden ödeyen bu kamp mensupları bizi unutamayacağımız en büyük insanlık örneği vermektedirler. Köylü vatandaşlarımızın bila istisna hepsi bundan sonsuz derecede memnun ve müteşekkirdirler. Kampın gayelerinden en yüksek meziyetlisi bence budur. İçlerinde Amerikalı, İngiliz, Fransız, İsveçli, gençlerin bulunduğu ve kendilerine yardımcı olarak bulunan iki öğrencimiz başlarında Mr. Conson gibi çok çalışkan bir kamp müdürü hakikaten Karahüyük köyümüzü örnek bir köy haline getirirlerken görmek çok sevindirici. Bu köyümüzün misafirçerver ve çalışkan halkının bu gençlerle elele vererek yaptığı büyük kalkınma pek yakında en büyük eserini meydana getirecek ve bu köyümüz layık olduğu refaha kavuşacaktır.

Kamb çalışmasının en önemli ve gerçekleşmekte olan davası su davasıdır, İşte bunu kamp halletmek üzeredir. Meşhur hayat ırmaklarından esas köyün en yüksek tepesine kurulmakta olan su deposu köyün su ihtiyacını karşılayacaktır. Kadın ve erkek bütün kamp mensuplarının çukurlarını çamuru için de her tarafları çamyır içinde çalışır görmek yaptıkları büyük eserin hazzı içinde yüzle-
rindeki sevinci görmek ne güzel şey. Her tarafı temizlik ve titizlik içinde bir binada ayrıca lisanımızı, müziğimizi öğrenmeğe çalışmalarını görmek daha büyük bir zevk oluyor. Bu köyümüzün çalışkan ve sevimli öğretmeni meslektaşım İbrahim'in çalışmaları kamp mensupları tarafından takdirle bahs ediliyor. Güzel saz çalan bu öğretmen kamptaki Missa Klara'ya saz ve şarkı öğretmiş ve Miss Klara hakikaten takdire değer bir kabiliyette, çünkü çok zor öğrenilen sazı çabuk öğrenmiş. Kampın öğle yemeğini birlikte ve neşe ile yedik. Yemekte çorba garnitürlü rosto ve bol yemiş vardı. Aşçıları çok usta. Orijinal sigara tabakaları dikkatimizi çekti.

Karahüyük kampında tanıştığımız gençlerle konuşmamızda bilhassa musikimizin milli oyunlar ve türkülerini çok beğendiklerini sık sık tekrarladılar. Cumartesi günü derneğimizin verdiği çaydan sonra gittikleri Marmara sinemasında kabiliyetli ve ilerisi için kendilerinden çok büyük eserler beklediğimiz gençlerimizin Kadı Çıldır'da temsilinde en çok beğendikleri bağlama ve türküler olduğunu bilhassa belirttiler. Bizde bizim için çok çalışkan ve hakikaten takdire değer hizmetler yapan bu azimkâr ve ülkücü gençlere bir folklor gecesi yaşatmağa söz verdik, buna çok sevindiler. Ben bu yazımda bilhassa çok alicenap ve

(Devamı sahife 12 te)

Gaziantep'in son yüz yıllık sağlık durumu

Op. Dr. Mecit BARIAS

Gaziantep'in bundan yüz sene evvelki sağlık durum ve tesisatı hakkında bilip duyduklarımı arz edeyim:

Yüz yıl evvel yani dedelerimiz zamanında Antep'te fennî tıp namına hiç bir eser ve tesis yoktu. Yeşil hekim ve Çerkezoğlu adında bir iki amfirik hekim taslağı bellerinde sarılı kuşak aralarına koydukları tozlar ve otlarla müracaat eden hastaları tedavi ederlerdi. Çerkezoğlu hasseten cerrahlıkla meşgulmuş. Bir çok hastalar tedavi namına hocaya yazdırmak kurşun dökmek, el yüz çaldırmak yağlı suya girmek, çıra çevirmek, sıtma için kola iplik bağlamak gibi koco karı tedavileri ile vakit geçirirler idi. (Mamafî bu çeşit tedaviler halen tarihe karışmış değildir. Bazı cahil halk arasında revaçtadır.) Bir çok hastalıklar teşhis edilmez. İdrarı tutuldu, karnı ağrıdı, nefesi daraldı tabirleri ile hapandicite, lieus ve kalp hastalıklarından telef olup giderlerdi. Yazları çocuklarda salgın şeklinde görülen göz iltihabı conjokvit'ler otacı denilen ampirik gözcüler tarafından türlü ve terkibi karışık tozlarla tedavi edilir ve trahom müthiş tahribat yapardı.

Din propagandası için Azariah Smir isminde bir Amerikalı misyoner 1847 de Antep'e gelir. Bir müddet soura Amerikaya dönüp evlendikten sonra ailesi ile birlikte tekrar Antep'e gelir. 1853 de burada tifodan vefat eder. Smir'in arkadaşları para toplayarak onun hatırasına Amerikan hastanesini yaparlar. 1880 de hastane faaliyete geçer ve şehirde ilk defa bir sıhhi tesis yapılmış olur. Ve fennî doktorluk burada başlar. Hastane 15-20 yataklı imiş. Bir çok inkilâp geçirdi, zamanla ilâveler yapıldı. Benim bildiğim zamanda hastanede Büyük Şepart ve bir iki Ermeni doktor vardı. Her türtü hastalık tedavi edilirdi. Büyük Şepart hâsseten cerrah idi. Dini bir his ve misyoner zihaiyeti ile feragatla çalışır ve şehrimize hizmet ederdi. Birinci dünya harbinde ermeni tehcirinden çok müteessir oldu. Ve Antepde Tifüsten vefat etti.

Hastane ile beraber Amerikalılar kız ve erkek koilejini yaparken birde tıbbiye mektebi tesis etmişler fakat bu çok devam etmemiş sonra Beyrut'a nakledilmiş, birinci dünya harbi mütarekesinde yani 918 Amerikan hastanesi faaliyette değildi. Bu sene sonlarında küçük Şepart geldi. Ve hastane tekrar faaliyete geçti. Gaziantep'in İngiliz ve Fransızlar tarafından işgalinde Amerikan hastanesinide işgal ettiler. Gaziantep-Fransız harbinde Fransızlar yaralılarını Doktor Şepartla beraber bu hastanede tedavi ettiler. Lozan muhadesine kadar Şepart hastanede çalıştı. Lozan muhadesi ecnebi doktorların Türkiyede çalışmasını men edince doktor Şepart Antep'ten ayrıldı. O zaman hastanenin cerrahisini yapmak için bana müracaat ettiler. Dört sene kadar hastanenin cerrahisini yaptım. 1927 de Doktor Dewey hastaneye 1935 de Doktor Abdülkadir Göksel müdürü mes'ul oldu. Doktor Deweyle beraber dahiliye servisini idareye başladı. Doktor Dewey hastanenin gelişmesine çok yardım etti. Benden sonra hastanenin cerrahisine Doktor Daat, Doktor Klark, Rauf Yetkin ve ondan sonra Doktor Cemil Özal yaptı ve yapıyor.

Amerikan hastahanesinin ilk faaliyet devrelerinde yani 1880 den sonra şehirde deli hekim, Artin hekim, Toros hekim ve Şitilinoğlu ve buna benzer bir kaç ampirik hekim hem doktorluk hem eczacılık ederlerdi. Yani tedavi ettikleri hastaları ilâçlarını kendiler verirlerdi. (Hekimlik bir havan bin yalandan ibaret) sözü onlardan kalmaz. Şitilin oğlu için bir hikâye anlatırlar:

Bir hasta muayene olup ilâç almak için Şitil'in oğlunun dükkânına gider. Kendisini bulamaz ayrılır, yolda Şitil'in oğluna rastlar, hekim: sana muayene olup ilâç almağa gelmişim, seni bulamadım dönüyorum der. Şitilin oğlu niye ilâçlardan alıp içmedin? sözüne karşı hasta ben hangi ilâcı alacağımı ne bileyim deyince Şitilin eğlü hepsi şifa gülüm, bangisini içsen olurdu der! Bu tarihlerden biraz sonra Antebe Beyrut tıbbiyesinden mezun 7-8 ermeni doktor gelip icrayı sanata başladılar.

Şehrimizde Milli bir sağlık müessesesinin olmayışı Antep halkını müteessir etmiş olmaliki 1897 senesinde binbaşı Süleyman bey isminde Hamiyetli bir zatın teşvik ve teşebbüsü ile şimdiki bahçeli evlerin bulunduğu tepede bir hastane yapıldı. (MAVİ HASTAHANE) bu hastanenin tıbbi kısmı ermeni doktorlar tarafından idare edildiği gibi cerrahisinde doktor Habib isminde bir ermeni doktor yapardı. Bundan sonra tepenin şimal sathı mailinde bir Nisaiye hastanesi yapıldı. (SARI HASTANE) bu da yine ermeni doktorların tıbbi idaresine bırakıldı, 1912 seneinde bu sarı hastahane ticaret idadisi oldu. Birinci dünya harbinde bu iki hastaneyi Askerler işgal etmiş, 1918 de benim Antebe geldiğim zaman bu hastahaneler boş binadan ibaretti. Belediye tarafından bu hastahanenin tekrar faaliyete geçmesi istenildi ve cerrahi tıbbi idaresini bana teklif ettiler. Bizde işe başlamak üzere iken Antep İngiliz ve sonrada Fransızlar tarafından işgal edildi, bu teşebbüs de akim ka dı. (Devamı var)



Gaziantep'in Sağlık Yurtlarından
Verem Hastanesi

İlgili Makam: Okumadan Geçme...

Fırat nehri ana topraklarımızı boydan boya geçerken topraklarımıza hiç fayda temin edemediğini gören hakiki sanat duygusile kalbi yanan bir sanatkarın Fırat kenarında ağlaması:

D a r g ı n ı m F ı r a t

Bingöl yaylasının Hak armağanı
Boş yere akışın gönül fiğanı
Mahzun mahzun seyredersin her yanı
Dimaçılara, çengel takarsın Fırat

Bahım kara, merhem durmaz yarada
Deli gönül, hem suda hem karada
Gönülsüzüm; gönlüm düştü Fırat'a
Vermezsin koynunda saklarsın Fırat

Bade olur kadehime dolarsın
Beni türlü düşünceye salarsın
Arzu olur yüreğimi boylarsın
Beynimde çoşarsın çağlarsın Fırat

Gayretin ibrettir; durmazsın biran
Bunu anlamazsak halimiz yaman
Süratle geçişin sanki bir zaman
Her an elimizden kaçarsın Fırat

İstiyorsun aydınlıklar vermeyi
Sahralara yeşillikler sermeyi
Memlekette türlü mahsul dermeyi
Kafalara emel; salarsın Fırat

Bugün sana sözüm bundan ibaret
İstek deryasından tek bir işaret
Yıllarca söylesem bitmez şikâyet
Sen arzularımı çakarsın Fırat

Kervan olur denizlere akarsın
Âteş olur yüreğimi yakarsın
Eylülde çiçek olur kokarsın
Bizden bilmeceler sorarsın Fırat.

Sensin halledecek büyük davayı
Kollarınla sulamağa ovayı
Bizler için terk eyleyip yuvayı
Bingöl'ler elinden kalkarsın Fırat

Kör düğümmüş çözümedi bu sırlar
Hep beyhude, yere geçdi asırlar
Bilmiyorum acib kimde kusurlar
Bize dargın dargın bakarsın Fırat

Elini öpeyim sakın incinme
Bu dertler kan oldu akdı içime
Bir gün olur işler girer biçime
Bize hayran hayran bakarsın Fırat.

Yurduma bir fey'z vermedim diye
Harra'nın koynuna girmedim diye
Postu topraklara sermedim diye
Belli için için ağlarsın Fırat

Kurbanın olayım kusura bakma
Tahammülüm bitti kalbimi yakma.
Babadan yetimim yeter ağlatma
Sineme gam oku salarsın Fırat

Sen Fırat'ın bende Aşık Şenboyar
Faydasız akışın ruhumu yakar
Buna güneş bile hüzünle bakar
Kaşını çatarak akarsın Fırat

Gaziantep 2/Haziran/1962

Ali Şenboyar

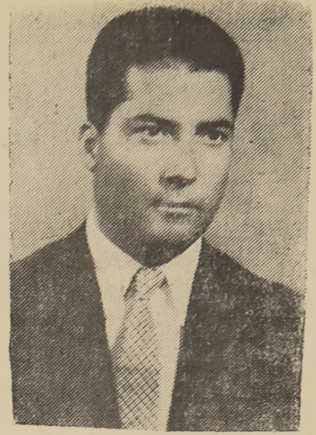
Karahüyük kampı çok faydalı oluyor

(Sahife 9 dan devam) hamiperver örnek misafirperver halkımızdan kampa bilhassa kitap, gazete, mecmua ilâç ve kamp mensuplarının ısrarla istedikleri alfabemiz ve Türkçe kitapların gönderilmesini bilhassa rica edeceğim.

Kanaatıma göre bu kamp çok faydalı ve bilhassa bu herşeye layık Karahüyük köyümüzün kalkınmasında ön ayak olacaktır. Başta çalışkan müdürleri bütün kamp mensuplarını ve bu esere ön ayak olanı hararetle tebrik etmek bir hemşehrilik borcudur.

Gaziantep'in Kùltür Adamları

Yurt yüzüne dağılmış Memleket Evlâtları



Dr. Niyazi Germeyan

Dr. Niyazi Germeyan

1336(1920) yılında Gaziantep Seferpaşa mahallesiİki Şerifeli cami sokağın-
da doğmuştur. Babası Gaziantep'in ve civar komşu vilâyetlerimizin gayet iyi ta-
nidığı kilim ustası Hacı Ahmettir. Babasının kulağından sakat olması dolayısıyla
kendisine Sağır Hacı Ahmet diyecd hitap ederlerdi. Memketimizde kilim ve yerli
dokuma sanayiinde rehberlik etmiştir.

Doktorumuzun annesi ise Nuriye hanımdır. Hamo oğlu Hacı Mehmet aga-
nın kızıdır. Halen Hacı paşa ve Mehmet Nuri Bilgin adındaki kardeşide hayatta-
dır. Nuriye hanımın Dr. Niyazi'den başka Addülcélil ve Abdurrazak adlarında iki
oğlu daha vardır.

Niyazi Germeyan Tıp tahsilini tamamladıktan sonra ihtisasını Bakırköy
akıl hastanesinde yapmıştır. Akıl ve sinir hastalıkları mütehassısı olarak aynı
hastanede sekiz yıl çalışmıştır. Bu hastaneden sonra memleketimize gelerek bir
müddette Memleket hastanesinde hizmet etmiştir. Mesleğinde titiz, hastalarına
karşı çokta mültefit olan Dr. Niyazi Germeyan maddiyata kıymet vermez, onun
yanında en kıymetli şey hemicinsinin ıztırap ve eninlerine kulak vermekle on-
ları dindirmeğe çalışmaktadır. Ve bir hastasının ahlarını dinmiş görmesi onun en
büyük zevkidir. Kendi meslekinden başka en büyük merakı ressamlıktır. Res-
samlığa ve heykeltraşlığa adeta aşiktir.

Dr. Niyazi Germeyan İstanbul'da Bakırköyde Baykır ailesinden Sadiye
Baykır ile 1955 yılında evlenmiştir. Halen çocukları yoktur. Hanımı bir kaç lisan
bilir. Bir çok Avrupa Seyahatları yapmıştır. İstanbul Üniversitesinden mezundur.

Doktor Niyazi halen Gelibolu Askeri hastanesinde askeri görevini yap-
maktadır.

GAZİANTEP BORSASI

Dımışkı Üzüm	En iyisi	115-121	Kuruş
Kavlak Fıstık		860-870	"
İç		1500-1600-1650	"
Buğday	En iyisi	80-85	"
Mercimek	" "	65-70	"

Her sayıda bir okul tanıtıyoruz

Kayacık İlkokulu

Bina özel idareye aiddir. 670 metre kare. Bahçesi ve bu bahçenin içinde bir odası vardır. Binanın işgal ettiği yer 131 metre karedir. Alt katta 4, üst katta ise 5 oda vardır. Kapalı bir tenis sahası ve bir kuyusu var. Bu okulda 962 ders yılı dahil 1013 çocuk mezun olmuştur.

Bina 1877 yılında bundan 85 yıl önce Amerikan kız okulu olarak yapılmıştır. Sonra bu bina Amerikan kız okuluna dar gelmiş, Tepebaşındaki Amerikan hastahanesinin batısındaki kırmızı binaya nakil edilmiştir. Bu binada ev olarak satılmıştır. Sonradan Osmanlı Bankası tutmuş daha sonrada Maliye tahakkuk şubesi olmuştur.

1937 yılında Dabakhane semtiadaki (Bekirbey) okulunun binası çürük olması dolayısıyla Bekirbey okulu bu binaya nakil edildi. Bulunduğu tepenin adı Kayacık olması dolayısıyla Kayacık okulu adını aldı.

25 yıldır Kayacık okulu altında çalışmaktadır. Bu güne kadar 935 mezun vermiştir. Mezunlarının içerisinde Doktor, Avukat kaymakam olanlar olduğu gibi Arupa ihtisasda yapanları da vardır.

Tam devreli il dershane olarak tedrisat yapmaktadır. Bu gün 535 öğrenci mevcudu vardır.

962 ders yılında 247 erkek 262, kız olmak üzere 509 talebe mevcudu vardı. 961-962 ders yılında mezun verdiği talebe sayısı 72 dir. Halen öğretmenleri ise şunlardır:

1- Fesiha Sidal	Kilisli
2- Müzeyyen Akyüz	Gaziantepli
3- Güzide Ertürer	Konyalı
4- Behice Meral	Gaziantepli
5- Yıldız Hazinedaroğlu	"
6- Sevim Çakır	"
7- İbrahim Katırcı	"
8- Güner Sezgin	Konyalı
9- Gülcan Çelik	Tarsus
10- Seher Töremiş	Gaziantep
11- Emel Bilge	"



Tevfik Üner

Tevfik Üner

(Kayacık İlkokulu Müdürü)

Gaziantep'in Bey mahallesinde (1315) 1900 de doğmuştur. Annesi Fatma Dilhah hanımdır. Babası, Mehmet Üner'dir. İlkokulu Mehmet paşa cami medresesinde ikmal ederek Rüştiyeye girmiş ve mezun olmuştur. Bundan sonra Halep'e

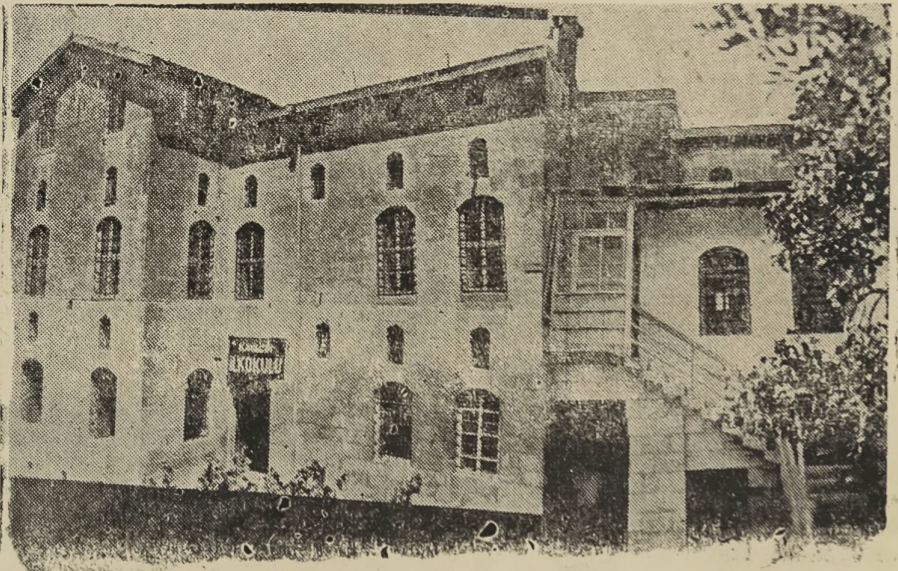
giderek Halepte'ki öğretmen okulunda bitirmiştir. İstanbul Yedek Subay Okuluna Askeri görevini yapmak üzere gönderilmiş buradan çıktıktan sonra Aydın Pi-yade talimhâhına öğretmen olmuştur. Buradan Teke Sahil alayı üçüncü tabur ikinci bölük takım kumandanlığına getirilmiştir. Daha sonra Bölük Kumandan Vekilliginde bulunmuştur. Antalyada, Aydın'da, Nazillide, Askeri görevlerini yaparak bitirmiştir.

Terhisten sonra kendi memleketi olan Gaziantep'e geldiğinde Antep'i İngilizlerin işgal ettiğini gördü. Bundan sonrada Fransızlar işgal etmiş olduğundan heyeti merkeziyece Askeri Anbar müdürlüğüne ketirilmişti. Antep savaşında bu görevi başarı ile başardığından dolayı istiklâl madalyası ile taltif edilmişti.

Şehrin Türkler tarafından geri alınmasından sonra İmam Hatip okulu beden eğitimi öğretmenliğine getirilmişti. Bu okulun kapanması ile Hezek, Hacar köylerinde öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra Bekir bey ilk okulu baş öğretmenliğine getirilmiştir. Sonradan bu görevden istifa ettiğinden bu seferde bulunduğu okulu okul müdürlüğüne atanmıştır. 6 ay yapmış olduğu İlk öğretim merkez müdürlüğü sırasında bir taktirname ile de taltif edilmiştir.

(Hayatın en büyük zevkinin yetiştirdiğim talebelerin hayatta muvaffak olmalarıdır) der. 1913 de Dayısı kızı Latife ile evlenmiştir. Bu evlenmeden Sevim, Tekin Yalçın, Faik adlarında bir kız üç erkek çocuğu olmuştur. Sevim Kozan savaşı, Ahmet Elbeyli ile evlidir. Tekin Hukukun son sınıfında, Yalçın İnkılap okulunda öğretmendir.

Faik ise liseyi bitirmiştir. Şehrimizde yapılan öğretmen evlerinden bir tanesini kooperatife girerek almış olduğundan halen bu evde oturmaktadır.



KAYACIK İLKOKULU
(Önden Görünüşü)

Gaziantep için söylenenler:

Atatürk Diyor ki :

Onbeş yıl evvel Antep'ki sadece bir Türk şehridir. Her nasılsa yabancı kuvvetler eline düşmüş bulunuyordu. Fakat Bu tek Türk şehri hiç bir yerden maddi yardım görmeksizin kendi kahramanlığı ile kendini kurtardı. Ve Gazi unvanına bihakkın liyakat keşbetti. Gaziantep'ileri o gün olduğu gibi bu gün dahi derin hürmetle takdir ederim.

TÜRKÜM DİYEN HER ŞEHİR, HER KASABA VE EN KÜÇÜK TÜRK KÖYÜ

GAZİANTEP'LİLERİ KAHRAMANLIK MİSALİ OLARAK ALABİLİRLER

En eski çağlardan beri tarihi Türk yurdlarına Türklüğün yüksek varlığını kahramanlıkla tesbit etmiş olanlarla şahsen beraber olduğumu beyan etmekten duyduğum zevk ve saadet yücedir.

Mustafa Kemal ATATÜRK

İncelemeler

Feruz (Firuz) Beyle ilgili bir vesika

Yazan: C. Cahit GÜZELBEY

Baraklarla Bölgemizdeki Türkmenlerin şifahi göç destanlarına göre Feriz bey Horasandan Anadolu'ya göçen dört bini abdal adile anılan davul ve zurnacılar olmak üzere 84 bin çadırılık bir topluluğun başkanıdır.

Bu göç gurubu önce Sivas üzerinden Yozgada gelir. Kafiledeki Abdalların reisi ve bir saz şairi olan dedem oğlu bu göç hakkındaki bir parçasında şöyle der:

"Dedem oğlu söyler aşkın bağından"

"Aşırdılar bizi Yozgat dağından"

"Anadolu Sivas şehri sağından"

"Düşürdüler bizi şu düz çöllere"

Sayıları 400.000 üzerinde tahmin edilen göçmenler anayurtlarında sadece aşiret yarası ile sınırlı hür bir hayat yaşadıklarından bazı uygunsuz hareketler yaparlar. Yerli ehali şikâyet eder. Bu sırada birde hükümetin postası soyulur. Baraklı (Şiddo oğlu Hamo) dan şüphe edilir. Yakalanıp hapse atılır. Bunun üzerine Hamoyu kurtarıp Yozgaddan göçmeyi kararlaştırırlar. Bu münasebetle oymak ozanlarından birisi:

"Feriz beyden Muslu beye bir selam"

"Gelin bu ellerden göçelim dedi"

"Al Osman oğluna karşı duruılmaz"

"Vakitken arayı açalım dedi"

Kıtası ile başlayan parçayı söyler.

Karar uygulanır kaleye hücum edip tutukluyu kurtarır, çadırları yıkıp Yozgattan ayrılırlar. bu hareket düpedüz bir işyandır. Osmanlı devleti ayaklanmayı bastırmak üzere Kadioğlu Yusuf paşayı memur eder. Yusuf paşa bunları güneye doğru sürüp Gaziantep Urfa bölgesine yerleştirir. Yozgattan olduğu gibi buradada aşiret geleneği dışındaki kayıtlardan sıkılırlar. Türkistana veya Acemistana dönmeyi kararlaştırırlar. Feriz bey, İrana gider. Şahtan göç müsaadesi alır. Oymağının yanına döner durumu bildirir. Aşiret içinde İrana göçük göçmek hususunda ikilik çıkar. Topuluğun yarısı Feriz beyle birlikte doğuya giderler. Bu gidiş kalanlarda acı bir hatıra bırakmıştır. Bu münasebetle taş baş oğlu adlı bir oznu tarafından söylenen (Feriz bey aceme gitti durnalar) nakaratlı bir türküde bu acılık duyulmaktadır.

Aşiretin geri kalan yarısı dagdalı bir hayat geçirirler. Komşuları olan Arap ve rişvanlarla ve bazende kendi aralarında kanlı mücadeleler yaparlar. Zaman, zaman hükümete karşıda gelirler.

Gerek göç ve gerekse bu kavgalara aid bir çok manzumeler türküler ve hikâyeler vardır.

Bu göç hikâyesini en iyi ve ilmi bir şekilde etüt eden Nizibin kıymetli evladı Cahit Tanyol'un işaret ettiği gibi Feriz bey göç destanının mihverini teşkil eder.

Bu güne kadar Feriz adında bir oymak beyininin varlığı hakkındaki bilgimiz hep böyle söylentilere dayanmakta idi. Bir süre önce şer'i mahkeme sicillerini inçelerken rastladığımız bir vesika bu ünlü Türkmen beyi karşımıza çıktı.

Bu vesika şer'i mahkeme sicillerininin 240 nci cilti 202 nci sayfasında kayıtlı olup, 4 şevval 2240 tarihini taşıyan bir vakfiyedir.

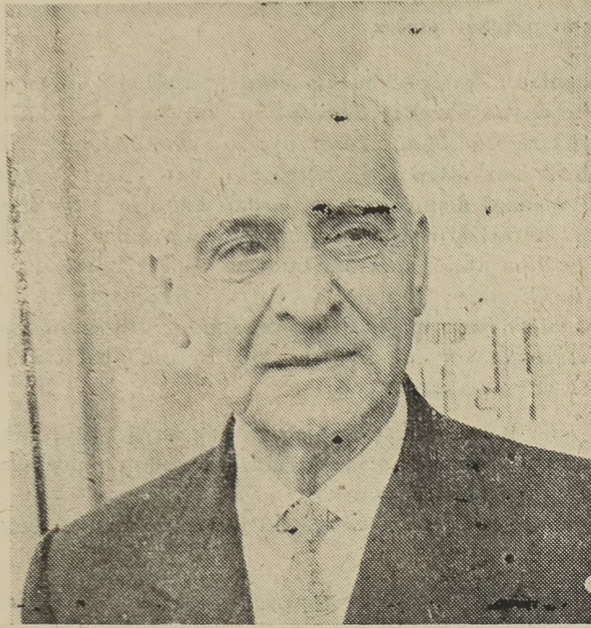
Vakfiyenin yazılı bulunduğu sahifenin başında sipahi Muhiddin efendinin ecdadı vakfiyesi, ibaresi yazılıdır. Vakfiyenin münderacatına göre:

Antep şehrinde Şehreküstü mahallesi, Kepenek hane ahalisinden ve oymakların eşrafından beydili torun beylerinden olup Sultanın buyruğu ile salyan ve tekalüften affedilmiş bulunan hayır sahibi Feruz bey oğlu denmekle belli Hasan bey oğlu Hacı Ömer bey aynı mahalledeki iki ev ile 60 maşaralık bostanını kendiinden sonra erkek evladı mütevelle olmak ve evde kız ve erkek evladı oturmak, buna karşılık her sene büyük bir kazan aşura pişirtip fukaraya dağıtmak bostan hasılatından Şeyh Fetullah Camii Müezzinine ayda otuz akçe verildikten sonra kalan kalesi iki erkek bir kadın almak şartile vakfedilmiştir.

Gerek vakfiyenin yazılı bulunduğu sahifenin baş tarafındaki ibareden gerekse vakfiye metninden Feriz bey evlâtlarının hertürlü tekalüf ve salyandan muaf bulunduğunu anlamaktayız. Bu fermana belki eski tarihterde rasthıyacağız.

İşte böylece destani bir kişi olan Feriz bey bu vesika sayesinde gerçeklik alanına girmiş oluyor.

Vakfiyedeki torun sözü fikrimizi başka bir sahaya çekmektedir. Ünlü şairimiz Hasip Durrinin eski aile adı Torun zadedir. Bu sebeble şairin Feriz bey evlâtlarile bir münasebeti varmıdır. Şimdilik cevabı zor bir soru.



GENERAL Dr. FAİK TAŞÇIOĞLU

Gaziantep' in Kaybettiği Simalar :

General Dr. Faik Taşçıoğlu'nu Kaybettik

(Geçen sayıdan devam) Merhum Dr. General Faik Taşçıoğlu'nun Gaziantep kurtuluşu hakkında yazılmış bir şiirini sunuyoruz.

Kânunuevvel yirmibeş bir zafer günüdür
Anteplinin, Antebinin, destan olmuş ünüdür.
Bu şerefli şanlı gün Gazilerin düğünüdür.
Ağit, yigit, Antebinin, tarihleşen dünüdür.

Yavuz Antep bu günde aldı şehri düşmandan
Ayrı kalmaz Antepli, yurdundan hür vatandan
Gazi yurdu Antep, Yigitlerin kaynağı
Mücahitler diyarı arsların yatağı.

Bu cengaver memleket kaç yigitler bölgesi
Ülkelerin Bokesi, Bökelerin Ölkesi
Ağitlerin ağiti, yigitlerin yigiti
Erleri eri, er oğlu bütün Antep muhiti

Bir ağızdan yükseldi, muhabetli bir sada:
Yeri göğü titretti şu maşeri kör nida.

Vurun Antepliler, bu namus günüdür vurun
Vurun yurd için savaşmak Türkün ünüdür vurun

Birleştirdi herkesi bu sayhai intikam:
Alkışlandı her yerde bu ihtişamı kıyam.
Yaradana sığınıp girdi Antep savaşa
Hübbi vatan gayreti kalplerden taşta, taşta

Mahrumiyet sıkıntı, düşman kavi, ne, demek
Hak yolunda savaş, bu boşa gidermi emek,
Bu azım ve iman ile saldırdılar düşmana,
Yüklendiler dağ gibi sarılıpta vatana

Bayrak şchir, burç şehir, ordu şehir, şan şehir
Hududların bekcisi, tarihten taşan şehir
Kara yılan, Şahin bey, daha nice kahrâman,
Karşısında şaşırıldı, o, mağrur cebin düşman

Naşımı çiğnemedem, giremez düşman Antebe
Diye girdi Şahin bey, bu görülmemiş harbe
Kainata ün verdi Antep kahramanları
Arslan beyin pür silah o, yavuz arslanları.

Antep oldu, bu harpte harikayı metanet
Antepçilerde oldu şahikayı şahamet
Bu ilahi cihadda, bir kal'a oldu her ev,
İman dolu kalplerin herkes sanki birer dev.

Baştan başa memleket oldu bir can pazarı.
Harp sahası tamamen, adsız şahit mezarı.
Ana baba günüydü, mahşerden bir nişandı,
Kadın, Erkek ve çocuk genç ihtiyar dayandı.

Mermileri barutu kendi yapıp kullandı.
Onardığı silahla, müstevliye çullandı.
Tahtadan top yapıldı, dayan Frensisz, dayan,
İman tahtasıdır bu, hâbi gafletten uyan,

Futur getirmedi heç, umur etmedi, bile
Burçlar gibi dayandı, çekirdek ekmek ile,
Kırdı Antep yabancı mütecaviz ayağını
Tekrar yedi Fransız Akkadaki dayağı,

Baştan başa gemiyi, kurtardığı o günde
Diz çöktürdü düşmana yiğitliği önünde

Bu timsalı Hımmiyet Arslan yürekli millet
"Tür Verdünü" yarattı bu ne gayret ne himmet

Bayrak şehir, burç şehir, ordu şehir şan şehir
Hudutların bekçisi tarihten taşan şehir.
Böyle çetin savaşıma kaydetmedi hiç bir çağ
Şehitler verildiki, hüyük hüyük, dağ ve dağ

Çekinmeden yurt için bu fedekâr mert şehir
Temiz kanını döktü, çay, çay, nehir nehir..
Yurt sever Antep numuneyi imtisal
Bütün cihane verdi duyulmamış bir misal

Can verüp kan dökerek bu tarihi yapan, siz
İftiharla, gururla, hayranlıkla, yazan, biz.
Bu abide bize, bir, hatırayı celadet,
Semalara yükselen bir güzarı, şahadet,

Kanı bahasına sırf Gazi oldu Antep
Bundan şüphe eden, layık hitabı, itap.
Gaziliği Antebin göğsüne millet yazdı
Sahifeyi tarihe altın kalemle yazdı

Gerektiği zamanda benim şanlı Antebim.
Yine çizer bir hudud kanla, canla, eminim.
Bayrak şehir, burç şehir, ordu şehir, şan şehir
Hudutların Bekçisi tarihten taşan şehir.

Konya: 28 / Kasım / 1955

Gaziantep köylerini tanıtıyoruz:

Küçük masere köyü

Yazan: M. Oğuz GÖĞÜŞ

(Burada çok zeytin yetiştiğinden zeytin yağı imal eden maserelerde çok fazladır. Halende bir çok masere harabeleri vardır. İşte bunlara izafeten Küçük masere denmiştir.)

Köyün: Yüz ölçümü 6 kilometre, il merkezine uzaklığı 20 kilometredir. Erazisi dalgalıdır. Nufusu 165 kadın, 156 erkek olmak üzere 321 dir. 50 haneli, okulu yok, okuma yazma bilen 50 kişi, minaresiz bir camisi var, Körkün kooperatifine bağlıdır. Arazi bölünüşü, dönüm olarak: Ekili 2500, nadas 800, bağ 100 (Yüz bin tiyek), meyvelik 600, kayalık 110. Köyde bulunan diğer muhtelif cisimler: Kuyu 10, masere 1, Karasaban 100, Cercer 40, Kamyon 1, Dokuma tezgahı 10, Yıllık ekiliş dönüm olarak: Arpa 600, Mercimek 320, Culban 100, Kavun 100, Karpuz 50. Köydekl hayvanlar: İnek, Buzağı 10, Koyun 150. Kıl keçi 140, Arı kovanı 60, Kısırak 9, Beygir 3, Eşek 40, Öküz 60, Tavuk 300, Hindi 10 dur..

GAZİANTEP SAVAŞININ

Bilinmeyen Yönleri

(Geçen sayıdan devam)

Yazan: Yasin KUTLUĞ -Birinci B.M.M. Üyesi-

O anda makineli tüfek hayvanlarından birine sen, şo birinede ben atlıyalım, bizde kayseriye yönelelim. İsmail Hakkı beyin atı münis çıktı. O atına bindi ve sürdü. Benim atlıyacağım hayvanı ben tutamadım. İsmail Hakkı bey: Beraber binelim dedi isede Ben: Hayır siz gidiniz ben beni kurtarabilirim dedim. Bunun üzerine aşağı öze doğru yürüdüm. Muhasara gittikçe daralıyordu. Su kenarına indim. Buraları hep çırılçıplak yerlerdi biraz daha ilerledim. Orada otlayan bir koyun sürüsüne rastladım. Çobanların yanına yaklaşarak onlara durumu anlattım Çobanlar mert insanlardı. Elimdeki mavzeri, üzerimdeki elbiselerimi, ve cebimdeki on iki madeni altın ile altmış banknot paramı dört çobana taksim ettim.

-Bunlar size helal olsun. Anam sütü gibi, dedim. Ve birinden fes diğerinden şalvar ve öbüründen de çeket ve ayakkabı aldım. Bunları giyerek yatan koyun sürüsünün içerisine uzandım. Çobanlarda üzerime büyük bir kürk attılar. Asilerde bu sıralarda yanlarımızdan yörelemizden geçmeye başlamışlardı. Epeyce bu hal üzere kalmıştım. Fakat sıcağında bunalmak üzereydim. Tarih 23 Haziran-1336-1920. Bu sırada dayanmıyarak ayağa kalktım. Fakat çobanlar bana :

• Biraz sabırlı ol hala asiler yakınlarımızdadır, dediler. Onlara:

- Bunalıp öleceğime bir kurşun yer şehit olurum, dedim. Bunun üzerine çobanlar bana:

- Sen ölürsün ama bizde beraber öldürürler, dediler. Bu sırada koyunları kaldırmak istedim ve hey, hey basarak onları ayaklandırdım. Fakat ne faydaki sürü benim arkama düşmüyordu. Çobanlar bana :

- Şu eşeğe bin, o seni görür, sürüde arkandan gelir, dediler. Dediklerini aynen yaptım. Ve eşek yürüdü, sürüde arkamdan geldi. Biz bu hal ile eşekli sürülü çadırlara yaklaşırken benim sığındığım çobanların ve daha bazı çobanların çobanların çadırlarının asiler tarafından yağma edildiklerini gördüm.

Bu hali gören çobanlar bana dönerek:

- Beyefendi siz bizden ayrılın, şu tepeden şoseye inin, siz sizi, Çok göz köprüsüne atın Görüyorsunuzki: Bizim evleride yağma ettiler.

Bunun üzerine ayağımdaki kuru çarığıda ayağımdan atarak yalın ayak, çorapla, tepeyi aştım çok göz köprüsünü buldum. Orada Boğazlıyan hadisesinden kaçanların arasına sokuldum. Karakol kumandanı benimde ifademi alırken Urfalı oldüğümü Selimiye kışlasından bizi çıkardıklarını ve sonra biz bunun için kendimizi buraya attığımızı, ifade olarak veriyordum. Fakat karakol kumandanınıda tanıyordum. Çünkü Kayseriden gelirken bizi karşılamışlardı. Karakol kumandanı dizime potinile şöyle bir dokundu. Ve ayağa kalkmamı istedi. Bunun üzerine ayağa kalktım. Tanıştık ve özür diledi, Bana sigara, su ve ekmek ikram etti ve bana:

- Kayseriden telefon ediyorlar, ölümü dirimi? diyorlar dedi. Bunun üzerine bana bir eşek verdi. Bende Erkelet bucağına yollandım.

Orada telefonla Kayseride olan Kılıç Ali ile görüştüm. Bu görüşmeden sonra Merhum Nuh Naci Efe, bir araba ve beş on silahlı ile gelerek beni Kayseriye götürdü. Aynı kıyafetle Kayseri Hükümet Konağı önünde bir fotoğraf çektirdim. Kayserinin müdafai hukuk cemiyeti Reisi merhum Mustafa bey bana bir takım ile, bir çift ayakkabı ve bir kalpak verdi. Aynı zamanda altmış Türk lirası da harçlık verdi. Bu suretle bana büyük bir ikramda bulunmuş oldu.

Bu halleri Ankarada bulunan Mustafa Kemal Paşaya bir telle bildirdim. Benden evvel zaten Kılıç Ali yazmıştı. Paşadan gelen cevapta:

Yasin acele gelsin, demişti. Bundan sonra Ankaraya Yollandım İstasyonda beni karşıladılar. Doğruca Sarı kışlaya götürdüler. Orada Mustafa Kemal Paşa ile karşılaştım. Yozgatta boğazlıyan hadisesini kendisini bütün tafsilatle anlattım. Çoban kıyafetile nasıl kurtulduğumu söyleyerek bu kıyafetle çektiğim fotoğrafı kendisine taktim ettim.

Fotoğrafı dikkatle süzerek Salih Bozoka:

-Dağda çobanlıkta istiklalimize kavuşacağız, dedi. Bundan sonra, Kayseri müdafai hukuk cemiyeti reisinin yardımlarile buraya kadar gelebildiğimi anlattım. Yine Salih Bozoka dönerek emir verdi. Yaz dedi. Meclis idaresi Yasinin bütün ihtiyaçlarını temin etsin ve yer göstereyin. Kendisinden ayrılarak döndüm. Bir şey kabul etmiyerek kendi memleketim olan Halfetiden bütün ihtiyaçlarını getirttim. Ve Birinci B.M.M. nede ancak 23 Hazirantarihinde iltihak edebildim (Devamı var)



Bilgi Köşesi :

Bunları biliyor musunuz?

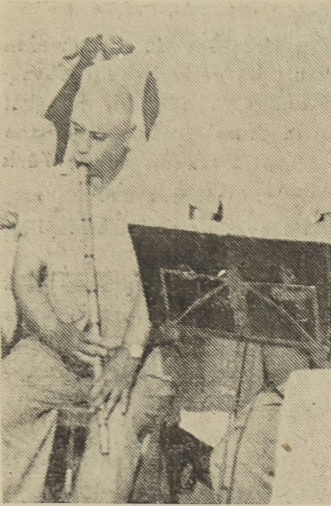
1- 1962 yılında Gaziantep'ten Hacca gidenlerin sayısı 223 dır. Bütün Türkiyeden gidenlerin sayısı ise pasaportlu olarak 11815, bütün dünyadan gidenlerin sayısı ise 216,000 kişidir.

2- 961 de Gaziantep'te trafik kazası adedi: 217 dir. 60 ölü, 314 yaralı, 346, 660 lira hasar olmuştur.

3- 1259-1841 yılında memleketimizin tanınmış ilim adamlarından Hacı Teymur vefat etmiştir. Teymur zade Hacı Mustafa efendi: Sözüne yazılarına itimat edilir bir kimse olup çok alimdi.

4- 1255 1830 yılında Battal bey babası Sadık bey Antep'ten sürüldü. Ve çekirge geldi.

Yasin Kutluğ İstiklâl savaşı günlerinde
Yazgat'ta çoban kıyafetiyle



Dr. Emin Kılıç Kale

ile Musiki Tarihimize

ilgili bir mülakat:

Hazırlayan: M. Oğuz Göğüş

Dr. Emin Kılıç Kale

Mülakat yapmak istediğimiz Dr. Emin Kılıç Kale felesof olduğunu ileri sürerek her mülakat yapanlardan evvela mülakatnamenin neşrini istemektedir. Bizde bu isteğe uyarak kendisi tarafından yazılı olarak verilen bu mülakatnameyi aşağıya alıyoruz.

Nâme Sıra No: 63

12-6-1962

Gaziantep

Mülakatnâme-i Emin Kılıç

Bay Doktor Emin Kılıç Kale'den Mülakat İstiyen
Bir Yurttaşın Önce Aşağıdaki Şartları Kabulü Gerekir :

1- Emin Kılıç, her şeyden önce, hiçbir (felsefe ekolü) ile ilgisi olmayan tamamen orijinal bir filozof olduğundan kendisi ile yapılacak her hangi bir mülakat tabidir ki felsefesinin çerçevesi içinde olacaktır.

2- Mülakâta gireşecek zata, felsefesinin anahatlarından bazılarını önceden not ettirir.

3- Mülakat çok dikkatle tesbit edilmeli. Zira neşrinden önce tarafından kontrolü şarttır. Bu hususta söz verilecektir. Söz yerine getirilmezse, mülakat yapan muhabir, Emin Kılıç tarafından, (Söze önem vermiyen) bir yurttaş olarak tavsif edilir.

4- Emin Kılıç'ın sözleri harfi-harfine tesbit edilerek basıldıktan sonra öbür tarafı kolaydır. Yani, mülakatı yapan muhabir, mülakatı gazetesinde istediği şekilde inceliyebilir; lehinde veya aleyhinde fikirler yürütebilir; tefsirlere gireşebilir... ilâhîr. Fakat bütün bunlara Emin Kılıç tarafından karşılık verilmez.

NOT :

(1)- Mülakatın hududu yoktur. İstenilen konu üzerinde mülakata gireşilebilir.

(2)- Gerek bu satırlar, gerekse mülakattan önce not ettirilecek anahatlardan bazıları mülakata ait yazılarla aynen yayınlanacaktır.

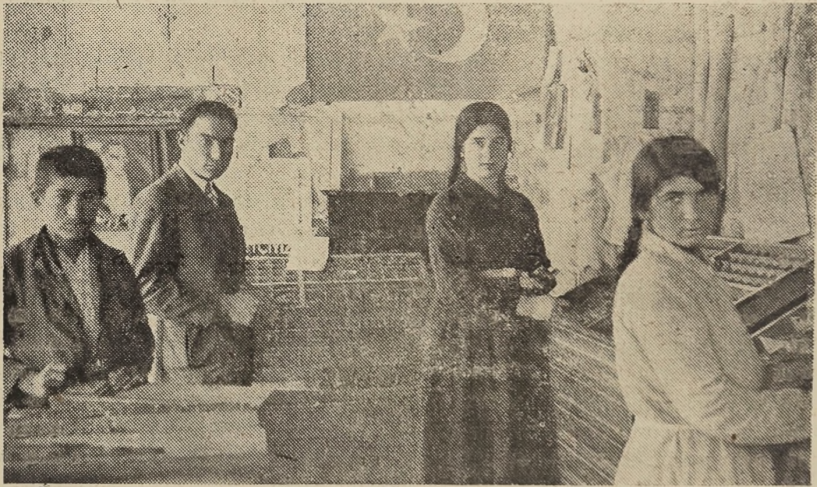
Yırcıca felesofumuz: 66 yaşında olduğunu, Doğu, Batı felsefelerinin hepsini incelediğini fakat heç birini beğenmediğini söylemektedir. Bundan başka 17 yaşındayken kendi felsefesini kurduğunu ve bu gün tam 48 yıllık kurulmuş bir felsefesi olduğunu sözlerine ilâve etti. Ve: (Benim asıl gayem insanlığı hayvanlıktan insanlığa ulaştırmaktır) dedi. Bundan sonra kendisine sordüğümüz ilk soru şöyledir:

Soru: Bütün canlılarda Musiki ilgisini gösterir. Bunun sebebi nedir?

Cevap: Biliyorsunuzki, ben bir fetesofumdur. Yine biliyorsunuzki, bir felsefe dalında mensup değilim. Felsefem kendi öz malımdır. 48 yaşındadır. Demek oluyor ki 17 yaşındayken felsefemi kurmuş, ona sarılmış, onu yaşıyorumdur. Buna göre tabiidir ki, düşüncelerim, yazılarım, ahlakım, hallerim, İlah... Felsefemin çerçevesi içinde olacaktır. Bu peşinen bilinmeli.

Şimdi siz ötedenberi alıştığınıza göre sordüğünüz sorunun cevabını bekliyorsunuz, değil mi?.. Halbuki bakınız ben nereden başlayacağım. Musikinin tarifinden:

Felsefem icabı musiki bir sanat değil, bir ilimdir. Geniş bir ilimdir. Bu genişliğin, yüzündendir ki, ona bir değil, bir çok tariflerle yanaşmaya çalışacağım. Bu mülâkatımızda, size üç tarif taktim edeceğim. Esasında bunlara, tarif değil de (İlmi Hediyeler) dense yeridir. (Devamı var)



Merhum Rüştü Hoca tarafından şehrimizde kurulan ilk matbaa ve içinde çalışanlar: Uzun boy ve siyah entarisile ayakta duran kız, şimdiki şehrimiz doktorlarından Yıldız Tosundur..

(Yazısı sahife 24 de)

R ü ş t ü H o c a

V E

(Gaziantep'te ilk matbaa)

Yazan: Mahmut Oğuz GÜĞÜŞ

Rüştü hoca ilk defa bir şapografla işe başlamıştı. Ve bu şapografında Antep'te kendisi imal etmişti. Rüştü hocadaki bu merak gittikçe arttı. Bunun üzerine şimdiki Güllü oğlu apatmanının bulunduğu köşenin başında şeker-ciler vardı. Bu şeker-ciler Ermeni idiler. Dükkânlarının bir tarafı şeker-ci diğer bir köşesinde matbaa için ayrılmıştı. İşte bu matbaada ancak o zaman kartvizit basabilirdi. Rüştü Hoca bu matbaayı Ermenilerden iki madeni altuna satın almıştı.

Bu suretle Antep'te bu matbaada basılan ve Givili adındaki bir Ermen tarafından satılan Osmanlı Ajansı adında bir risale çıkmaya başlamıştı. Bu risale her basılışında her sahifesi dört defa basılmak suretile elde edilirdi. İşte size o zaman çıkan ve bu matbaada basılan Ajansın elimize geçen bir sayısını ay-nen sunuyoruz.

"Osmanlı Ajansı"

"Eylül 16 Sene 331 Sayı 115 1116"

"Resmi: Çanakale cephesinde gece keşif kollarımız Anafartarlar mıntı-kasından düşman siperlerine bombalarile baskın yapıp (50) den fazla tüfenk ka-satıra ve durbin iğtinam etmişlerdir. Arıburnunda sağ cenah bataryalarımız düş-manın üç toptan mürekkep bir bataryasını ateşleriyle iskât ve bunlardan bir topu tahrip etmişlerdir. (Buraya kadar bir baskı)

"Seddilbahirde öğleden sonra bütün cephede piyade ateşi ve sol cenahta top ve bomba endahatı teaiti edilmiştir. Merkezde kırk elli neferlik bir düşman kuvveti hucume yeltenmişse de siperlerinden on adım ayrılır ayrılmaz ateşlerimiz altında kısmı azami telef ve mütebakisi yine siperlerine firar etmişlerdir. (Bura-ya kadarda ikinci baskı)

"Bir tayyaremiz bu sabah -Limyus- adasında düşmanın tayyare hangarına bir bomba isabet ettirmiştir. Resmi vaziyeti umumiye de tebeddül yoktur. (Üçün-cü baskı)

"Meclisi mebusanı Osmanî bu gün Badezzühur -Öğleden sonra- saat ikide açıldı. Ordu ve donanmamızın muvaffakiyeti üzerine padişahımıza Gazi ünvanı tebrifine karar verildi. Hayati mebusaile tebliğ olunacaktır. Birde çanakale Kaf-kas Irak Darülharblerinde -Harb kapularında- vatanın Ali Osman bayrağının müdafaası için fedakârlık ibraz eden ordu ve donanmamızın meclis mebusanı Osmanlı bayrağının müdafaası için fedakârlık ibraz eden ordu ve donanmamızın meclis mebusanı Osmanî namına beyanı teşekkür ve minnattari olunması karar-gir oldu. -Kararlaştı- (Buraya kadarda beşinci baskı)"

"İtalya darülharplerinde bazı müsademat olmuşsada cümlesi Avusturya-lılar lehinde neticelenmiştir."

"Belgrad veli Ahdi Başkumandan tayin olunacaktır. Milli Ajans Haber-leri gazetesinin ayrıca burasıda ilan yeri görürdü ki şöyle bir ilan vardır:

"Ayıntap Ahzı Asker şubesinden:

Mahallatı mahtarının bu gün her halde depoya gelmeleri"

(Devamı var)

Geçen Ayın Olayları

1- Atıf Güllü Zıramba köyünde arkadaşlarıyla avlanırken bir kaza kurşunu ile beyni patladı ve öldü. Kederli aile efradına başsağlığı dileriz.

2- Ömer Küpeli Bayındırlık müdürlüğüne asil olarak atandı.

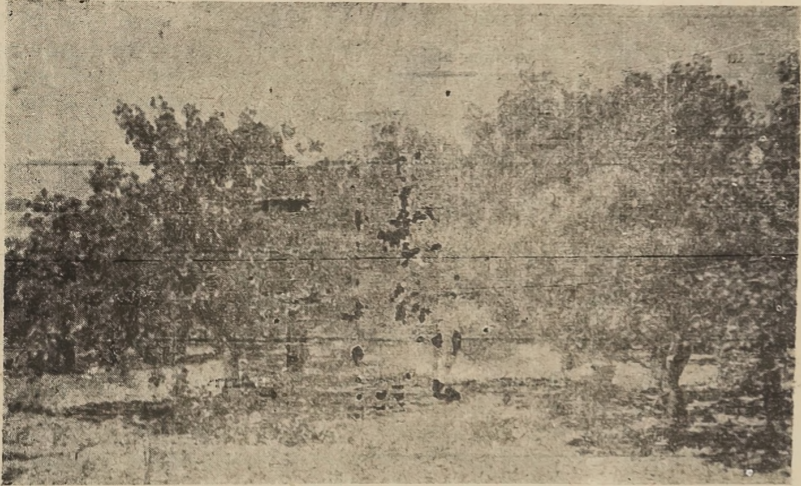
3- Vali Osman Meriç yıllık iznine ayrıldı.

4- Karahüyük Ecnebi talebe kampı sona erdi.

5- Turizm derneği şehrimizde Erzurum, Elâzığ, Silişk. vilâyetlerinin Folklor ekiplerinin katıldığıları, Folklor festivali tertip etti. Çok muvaffak oldu. Her ne kadar derneğe fazla bir kâr temin edilmedi isede Turizm dernek üyeleri ile Folklor ekibi başkanı Vakıf Arının sürekli çalışmalarını tebrik etmek borcumuzdur.

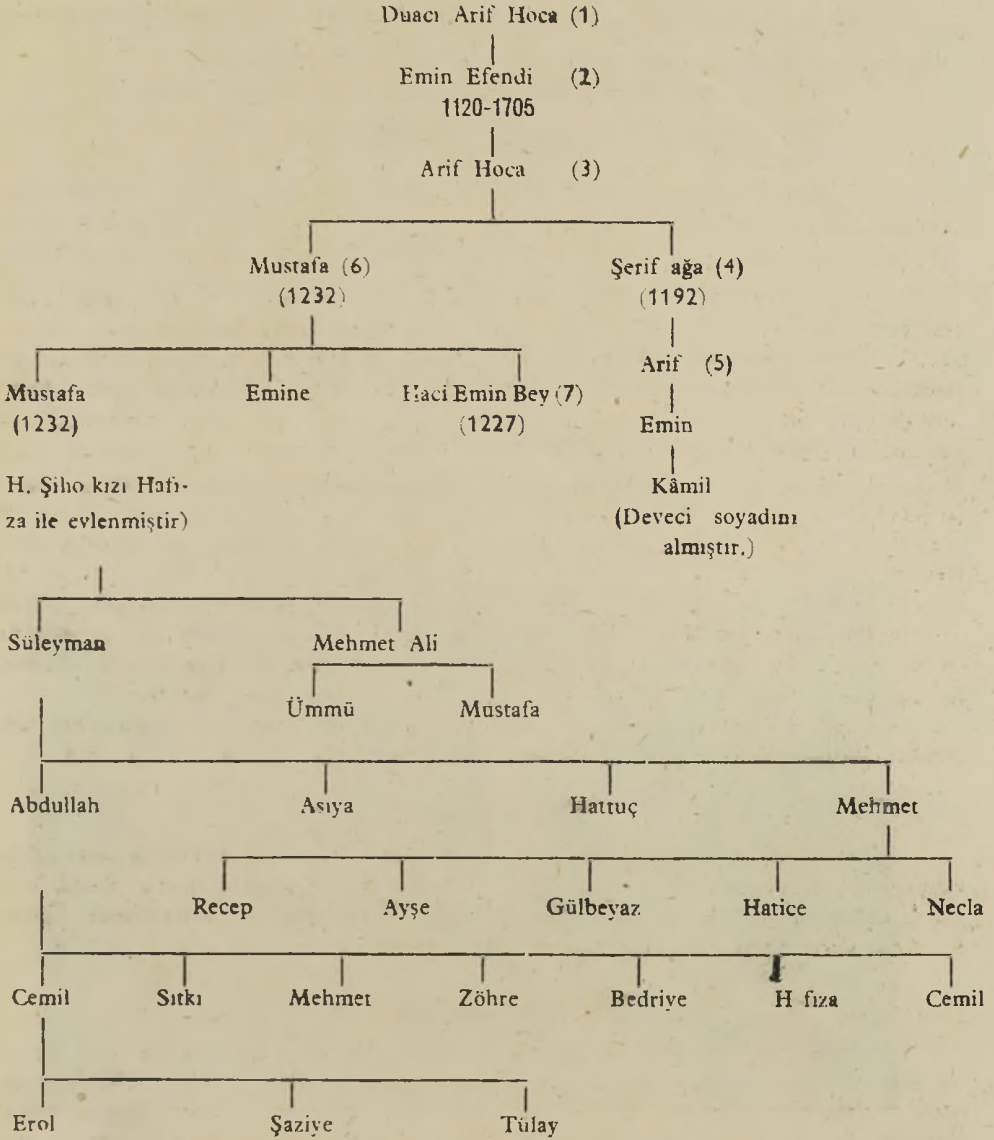
Memleketimize cidden bir bayram günleri yaşatmışlardır. Turizm derneği: Kuruluşlarına dört ay gibi bir zaman olmasına rağmen göze çarpan faaliyetlerde bulunmuşlardır.

6- Birinci İera Memuru Mustafa Dinçer öldü.



Gaziantep'in meşhur fıstık ağaçları ve geniş tarlaları (Her Gaziantep'liye düşen en büyük görevi, memleketimizin bir döviz kaynağı olan fıstıklarımızın adının, hiç ilgisi bulunmayan Şam tıstığı etiketini sildirmesi için çalışmaktadır.)

Dai Ailesi



(1)- Arif Hoca: Katrancı oğlu ailesinden yetişmiştir. Duacılığı bu zat kazanmıştır. Büyük bir hoca olduğu için her yaptığı duanın mutlaka kabul olacağına dair halk arasında bir kanaat vardı. 1050-1635 yılında baş gösteren veba hastalığı neticesi mühim miktarda ölüm olduğundan halk bu hocanın yanına koşar. Ve neticede bunun duası üzerine ölüm durur. Bundan sonradırki hocanın adı duacı hoca olarak kalır.

(2) Emin efendi: Buda babası gibi büyük alim bir hocadır. 1120 yılında doğmuştur.

(3) Arif Hoca: Kelpin, Ufacık ve Kayakent köyleri bu zata Timar olarak verilmiştir. Timarlığı kazanmak içinde o vakte göre büyük bir harpte ehemmiyetli bir yararlık göstermesi icabetmekte idi. İşte Arif Hoca böyle bir harekette bulunmuşturki saydığımız bu köyler kendisine Timar olarak verilmiştir. (Devamı var)

Gaziantep'in Volkanik Durumu:

Gaziantep Madenleri

(Geçen sayıdan devam)

Tebdili heyet etmiş kayalar

Hepimiz bilirizki Antep havalisinin kayaları ekseriyetle (Havara) cinsinden tabakalı kayalardır. Evvelce bundan daha ziyade olup bir zamanlar her yer deniz altında olduğu için bu havara kayalarla tabakalı kayaları meydana getirmiştir. Ve zamanla bir yol ile denizin altından dışarıya çıkarak karayı teşkil etmişlerdir. İşte o teşekkülât hengamında ve daha sora bir takım tebeddülâtlar vukubularak bu kayaların bir kısmı cuzi (ufak) bir hararete (sıcaklığa) ve tazyika (baskıya) arz edilmiş (gösterilmiş) İşte Antep lisanınca (Ganeler) denilen sertçe kayalar meydana gelmiştir. Demek oluyoriki ufak bir tazyik ve sıcaklık neticesi sertelen kayalar havara dediğimiz yumuşak kayadan başka bir şey değildir. İşte bu kayalarda Antep deyimince (Keymuh) adı verilmiştir. Bundanda anlaşılıyoriki keymuh da sıcaklık ve tazyika maruz kalan tebaşır kayalardır. İşte bu kayalar bazı yerlerde daha çok sıcaklık ve tazyika maruz kalmışturki buralardada mermer halini almıştır. Mesela Çarpın köyündeki mermer kayası gibi. Bu hal-ler ise hakikaten tebdili heyet etmiş kayalar için en güzel misaldir.

(Çarpın köyündeki mermer Yunanistanda çıkan sarımtırak olan bir mermerden daha üstün olduğunu yazarımız söylemektedir.)

Nari Kayalar:

Bunlar öyle kayalardırki bir zaman bir yol ile ateş içinden geçerek izabe edilmiştir (Eriyerek) işte bunun içindirki bunlara nari kayalar denir. Bunlar,sonradan tebellür eyleyüp Plotonik sahalar teşkil veya tebellür edemiyerek donup kalırlar. Bulunduğu yerlerde Erazii bürkaniye denir.

Kovariş

„Kristal olmiyanlar: Bu kristal olmiyan cins, çok kerre ufak kum halindedahi bulunup katılaştıktan sonra tabakalı kum kayalarını teşkil ederler. Kimyevi terkiib kimyevisinde bu madende iki unsur bulunur. Biri (silikyon) diğeri oksijen. Tahlil edildiğinde görülüyoriki yüzde 3/ 462 i gibi Oksijendir. Bu maden her yerde ve her nevi kayalar arasında bulunur. Meselâ Antep havara kayasında topak topak çıkan sert kayalar veya çakmaklar bunlardır.

Bunları dağlarda, derelerde, tarlalarda çok görürüz. Tebdili heyet etmiş kayalardada görürüz. Antebin eşrafındaki karataş semtlerine yaklaştıkça farklı renkte donmuş gibi beyaz sarı kırmızı çakmak bulunurki işte bunlara kovariş denir. (Devamı var)

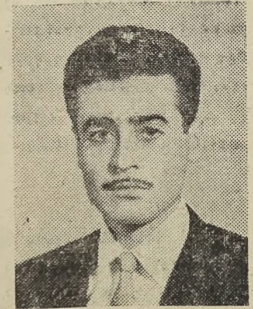
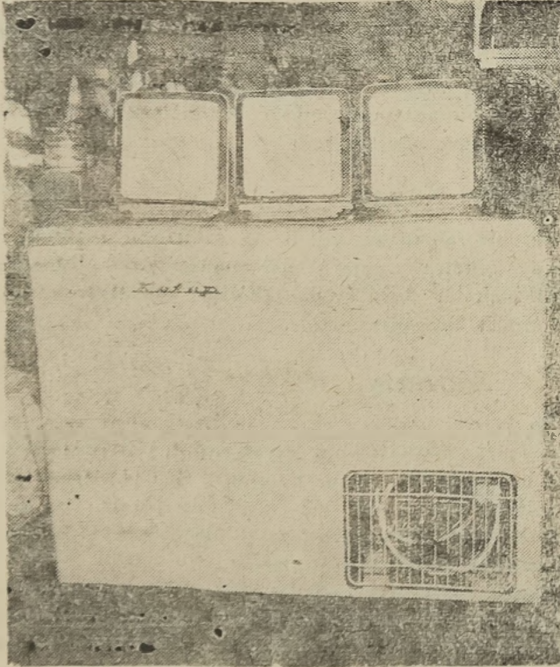
İhsan Demirci Usta (Buz Dolabı İmalâtçısı)

1935 de Şehreküstüde doğmuştur. Annesi Fatma hanım babası ise Bahaidin demircidir. İlk tahsilini İstiklal İlkokulunda bitirmiştir. Daha okulda iken dizel makinisti olan babasının yanında çalışır ve ondan pek çok şeyler öğrenir. Okuldan çıktıktan sonra bir müddette Mehmet Küçükparmağında yanında bobinaj ve torna işlerinde çalışır. 1951 de kendi başına dükkân açar.

Dükkânı açtıktan sonra bir müddette İstanbul'a giderek staj görür. Ve nihayet İstanbul'dan döner ve sanatını ilerletir.

Bu gün dükkânında kasaplar, lokantalar, dondurmacılar için buz dolapları imal etmektedir. "Bu iş kollektif şirket haline getirilecek olursa bütün güney anadolunun olduğu gibi bir çok vilayetlerimizin buz dolabı ihtiyaçlarını karşılayacak kadar buz dolabı imalı mümkündür" demektedir.

Ayrıca dükkânında torna, bobinaj, oto elektrik işleride yapılmaktadır. Genç yaşına göre sanatta çok ileri gitmiş kafası çalışan bir ustadır. Kendisini tebrik ederiz.



İhsan Demirci Usta
ve yan taraftaki kendi
imali olan Buz Dolabı
Görünenler dondurmacı
dükkânındaki Hilmi
Şenkaya ve kalfası

D i k k a t

D i k k a t

Kelepir Satlık Emlâk

Şehreküstü ikinci sanayi mıntıkasında Bakırcılar caddesinde Kâmil Kirişçiye ait Ekmekci dükkânı ile sağında ve solundaki dükkânlar ve bunların arkasında avlu içerisinde sekiz dükkân, geniş avlu, bulgur imaline elverişli, yerler acele satılıktır.

Arzu edenlerin Şehreküstü Gusul hamamına müracaatları

Rekor Tabela

Hertürlü Reklam işlerinizde

Emrinizdedir.

Adres : Şihcan Cad. Reyhan Sok. 1/A

Onbeş yılın verdiği tecrübeden sonra

Hayri Sağlam Firması

Star Marka Çorap ve Erkek Mıntanları Yakâ, kadın buluz ve hırka son sistem makinelerle işe yeniden yenilik vererek memleket hizmetine girmiştir.

Bir defa uğramanız menfaatiniz icabıdır.



Bu derginin fotoğraflarını Foto Fikret çekmiştir

Mahmut Oğuz Göğüş'ün sahibi bulunduğu Gaziantep'i Tanıtıyor. Dergisinin 1-Temmuz-1962

Tarihli 4 nci sayısının Dizgi ve Baskısı Yeni Matbaada hazırlanmıştır.



Geçen yıllarda Brüksel'de Milli Folklor Festivaline katılan
ve ikinciliği kazanan Gaziantep Ekibi